

Jord- och skogsbruksministeriet
PB 30
00023 Statsrådet

24.1.2014

ÄRENDE: Utlåtande om utkast till proposition om ny fiskelag

HÄNVISNING: MMM0022:00/2008

Natur och Miljö uttrycker sin tacksamhet över möjligheten att ge ett utlåtande om utkastet till proposition och vill som sin åsikt framföra följande:

1. Allmänt om förslaget

Natur och Miljö anser att förslaget till ny fiskelag är en klar förbättring jämfört med den nuvarande lagen, som har uppdaterats i flera revideringar. Den nya lagen har en ändamålsenlig struktur och bygger på en modern syn på myndigheternas roll i naturresursförvaltningen. Principen att förvaltningen av fiskstammarna skall bygga på gedigen forskning är en annan lovvärd linjedragning i motiveringarna.

Natur och Miljö välkomnar den övergripande målsättningen att genom lagreformen främja hållbart fiske. Natur och Miljö understöder varmt det att förvaltningen av fiskstammarna främst skall bygga på fiskstammarnas naturliga förökning och reglering av fiske.

Det är hög tid att flytta fokus från utplantering av fiskyngel till restaurering och vård av livsmiljöer som är viktiga för den naturliga förökningen. Perspektivet borde dock vidgas ytterligare: Fiskstammarna borde ha en betydligt större tyngd när beslut gällande ingrepp i akvatiska miljöer genom bl.a. muddring, strandbyggande, båttrafik och övergödning fattas på basen av miljöskyddslagen, vattenlagen samt markanvändning- och bygglagen. I förslaget till motiveringar och paragrafer är analysen av kopplingen mellan fiskelagen och ovan nämnda lagar ännu bristfällig.

Förslaget innehåller många förbättringar gällande regleringen av fiske. Natur och Miljö efterlyser dock noggrannare reglering av det icke-selektiva nätfisket, som är populärt i Finland, men också medför risker för hotade arter. Generellt sett anser Natur och Miljö att både yrkesfiske och fritidsfiske behandlas på ett balanserat och rättvist sätt i den nya lagen, vilket förhoppningsvis kan förebygga intressekonflikter i framtiden.

2. Detaljkommentarer

Definitioner (§ 4)

Natur och Miljö välkomnar att lagen (§ 4 punkt 3) innehåller termen vandringsfisk, vilket underlättar reglering av fiske gällande bestånd av dessa arter. I förteckningen över arter som hör till denna grupp saknas dock vimman (*Vimba*

vimba). Eftersom det ur ett biologiskt perspektiv är oklart om det alls finns öringar (*Salmo trutta*) som inte hör till vandrande bestånd, kunde alla öringar räknas hit.

Definitionen av begreppet vattendrag för vandringsfisk (§ 4 punkt 4) är problematisk. Det kan tolkas för snävt, d.v.s. som ett område som vandringsfisk just vid en given tidpunkt använder. Natur och Miljö anser att man borde beakta även alla områden som vandringsfisk tidigare har använt och som ännu är potentiella livsmiljöer.

Fiskeriområden

Syftet med lagen är att driva på en reform av nätverket av fiskeriområden. Natur och Miljö understöder tanken att fiskeriområdenas gränser skall ändras så att de bättre motsvarar de lokala fiskpopulationernas ekologi (§ 22). NTM-centralerna borde försöka skapa områden som är enhetliga med vattendragsindelningen enligt lagen om vattenvårdsförvaltning.

Natur och Miljö understöder målsättningen skapa större helheter än de nuvarande fiskeriområdena. Större enheter har bättre förutsättningar att sköta lagstadgade uppgifter (§ 24).

Fiskerisamarbetsgrupp (§ 32)

Natur och Miljö stöder förslaget att samla olika relevanta intressenter inklusive miljöorganisationer till regionala fiskerisamarbetsgrupper (§ 32). Motsvarande organ finns inom många andra sektorer, t.ex. inom vattenvården, skogsbrukssektorn och rovdjursförvaltningen. Erfarenheterna från motsvarande samarbetsgrupper varierar. En stor utmaning är att tydliggöra samarbetsgruppernas faktiska mandat att fatta beslut. Tredje sektorns aktörer har generellt sett knappa resurser och en allmän intressentdialog brukar ofta få låg prioritet.

Planering av nyttjande och vård

Natur och Miljö anser att lagen ger ändamålsenliga ramar för nationella artspecifika vårdplaner (§ 34). Enligt förslaget skall nationella planer styra beredningen av regionala vård- och skötselplaner. Natur och Miljö vill dock peka på historiskt väldokumenterade risken att dylika nationella översiktsplaner inte till fullo genomförs i praktiken, bl.a. på grund av att planerna inte innehåller bindande budgetresurser eller exakt ansvarsfördelning. Det vore därför viktigt att i lagen eller åtminstone motiveringarna förtydliga hur de nationella planerna rent formellt binder myndigheter och andra aktörer.

Den förslagna modellen för regionala vård- och skötselplaner (§§ 35-37) är ett stort steg i rätt riktning jämfört med nuläget. Natur och Miljö understöder förslaget att fiskeriområden åläggs skyldigheten att uppgöra planer, men att NTM-centralerna ännu skall godkänna (§ 37) dem och övervaka (§ 39) att de förverkligas.

Reglering av fiske

Natur och Miljö anser att förteckningen över förbjudna fiskeredskap (§ 46) borde kompletteras med bottentrål, eftersom den förorsakar betydande skada på havsbotten.

Natur och Miljö stöder förslaget att NTM-centralen skall ha möjlighet att begränsa fiske i syfte att skydda hotade fiskstammar eller förbättra fiskstammarnas livskraft på längre sikt (§§ 53-54). Fullmakten borde utvidgas till att gälla även i situationer då fiske indirekt kan hota andra organismer, t.ex. flodpärlmusslans förökning eller fåglars häckning.

Natur och Miljö stöder varmt förslaget att även stadga om största tillåtna mått för fångsfiskar (§§ 56-57). Det här är i linje med den övergripande målsättningen att stärka fiskstammarnas naturliga förökning. De största fiskindividerna brukar vara av störst betydelse för den naturliga förökningen.

När det gäller tillämpningen av minimi- och maximimått inom yrkesfisket bör tillämpningen av EU:s förbud mot att dumpa fångst ännu preciseras (§ 58). Det är viktigt att klargöra i vilka fall man kan tillämpa undantaget som gäller fångstredskap som inte skadar fisken (detaljerade motiveringar, s. 62).

Utplantering

Natur och Miljö anser att man ännu kraftigare borde driva på en omställning från utplantering till skydd, restaurering och skötsel av förökningsområden. Det vore ännu värt att utreda om man i § 81 kunde slå fast en tidsfrist för när intäkterna från fiskevårdsavgifterna inte längre skall användas till utplantering.

Natur och Miljö stöder varmt principen, att alla utplanteringar av fisk skall basera sig på godkända skötselplaner (§ 73) och att genomförda utplanteringar skall anmälas till NTM-centralen (§ 73 mom 4). Denna mekanism säkerställer att utplanteringar görs bara i sådana fall då livsmiljörestaurering och skötsel inte ger ett tillräckligt bra resultat.

Natur och Miljö har redan tidigare förespråkat fenklippning av utplanterade fiskar som ett element i en mer hållbar laxfiskepolitik. Det är positivt att märkning i form av t.ex. fenklippning ingår som ett verktyg i den nya fiskelagen. Det här skulle ge möjligheter att rikta selektivt fiske till utplanterade fiskar som har ett mindre värde för den biologiska mångfalden.

Högakttningsfullt,

Natur och Miljö rf

Bernt Nordman,
verksamhetsledare